

Tornai József

A látszat pizska

Az atommag-részecskéktől az ember agyáig
épül a kozmosz a pusztulásig.
Káosz vagy kozmosz: fölcserélheted
a kettőt: nem lesz értelmesebb
az összevissza minden, és a világűr
tovább forrósodik vagy tovább hűl.
Az istennek nevezett homály rád ragad,
mint a mikroszkóppal átszűrt anyag.

És művészet, vallás, gépkorszak, tudomány
éppígy nem segít rajtad: bután
nősz föl, és ha még élsz, öregkorodra
csodálkozással verve vagy undorodva
még a lángelméddel is hiába
vágod ész-fűrészted az életfába:
magyarázatod nem lesz az a zsákmány,
amire vágyódsz szerelmed öle láttán.

Földet zabálhatsz, mint a giliszta,
örökre elméd ganéja marad a látszat pizska.

Ami él, nem tökéletes

A hátára esett bogár
halálra van ítélve,
akármiként is kaszál
lába a levegőbe.

Megfordítom: röpjön
messze egy kőriságra,
ha már a sors, természet
mind hibásra formálta.

Megmenthetem az egyikét,
de hogy mindegyik lénynek
kijavítsam természetét,
arról nem szólhat ének.

Káosz van a világban,
ahogy az evolúciónak
milliárdja csodásan
nyomul létrehozónak.

Az állat, ember teste is
tele kórokozókkal,
amint hibátlan szerveik
színültig táplálókkal.

Ami él, nem tökéletes,
esendők varjak, békák.
Szegény bogáron láttam ezt
a teremtésre példát.

Nem hiszem, a kozmosz
bármelyik bolygója
lakóinak a mienknél
különb zene szólna.

Szüless és halj meg hát,
ellenség-barátom,
hazudik az ember,
hogy reményt találjon.

Zavaros a versem,
zavaros, mint a lét.
Boldogság legalább
álomban látni fényt.

Avas, vén csontjaid

Fáj, hogy nem úznak a versek?
Talán nem volt elég
a múzsákra figyelned
az a tíz és tíz év,
az, hogy a kilencvenedikben
már nem hajt annyi mag,
hogy minden napra jusson
valami rejtélyes sugallat?
Mért vagy megijedve, lelkem?
Fönről szétnézni nem eszme-csőd,
legföljebb nem sugárzik telten
az a szívalatti fény,
hogy galaxisokig emeljen
a kiihatatlan, a még-mindig-remény,
a váratlanul föltörő erőd,
mert nem lehet a mindenségre
várni, az közömbös, mint a fa,
neki mindegy, szól-e gyümölcs-szava.
Ad vigaszt, kimondtad
végleg, milyen az emberi nem,
de az önhittség nem olvadt
görcsössé sohasem
ágyékokban s agyadban,
így aztán tudod, hogy
őrölt szellemi kosztod
savas fűszerrel keveredik
és lehajtod éltes fejed,
ahogy az már ilyenkor alig hevít,
és ha új ittasság vagy új gondolat,
mint eddig, magával el nem ragad,
bízod tollad a madárdarus csöndre,
mert ha ajtódon kék híradás köszön be,
és mégis, mégis megszólal az a hang,
(eddig is az szabta sorsodat):
sírj, sírj, mintha szerelmed
föltámadt volna, és
hozzátenné az emlékezés
képeihez a maga indulatait,
miket ég és föld visszhangozna zengve,
s avas, vén csontjaid széttöri énekekre.

Az igazi nevünk

Az igazi nevünk
nem homo sapiens,
inkább mondjuk úgy,
hogy a „homo duplex”.

Az igazi szívünk
állati-szellemi.
Igazi bensőnknek
nincsenek partjai.

Elválaszthatatlan
gyilkos a szelídtől,
ereinkből vérrel
méreg is dől.

Természetünkben harc
és ritkán a béke
egy javíthatatlan
szörny-lény keveréke.

Az is hős, ki gyilkol,
az is, kit megölnek.
Galaktikák, napok
nem ígérnek többet.